

Overeenkomst, op 4 november 1957 te 's-Gravenhage tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk België, gesloten, tot herziening van het op 29 augustus 1947 te 's-Gravenhage ondertekende Verdrag betreffende de toepassing der wederzijdse wetgeving op het punt der sociale verzekering, met Aanvullend Protocol

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE
ZAKEN

Nr. 1

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen: 12 maart 1958.

De wens, dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens de Kamer of door ten minste dertig leden der Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 11 april 1958.

's-Gravenhage, 12 maart 1958.

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 60, lid 2, en onder verwijzing naar artikel 61, lid 3, van de Grondwet, de Raad van State gehoord, heb ik de eer U Hoogedelgestrengte hiernevens over te leggen de Nederlandse en de Franse tekst van de op 4 november 1957 te 's-Gravenhage tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Koninkrijk België gesloten Overeenkomst tot herziening van het op 29 augustus 1947 te 's-Gravenhage ondertekende Verdrag betreffende de toepassing der wederzijdse wetgeving op het punt der sociale verzekering, met Aanvullend Protocol (*Trb.* 1958, 1).¹⁾

Tevens gelieve U Hoogedelgestrengte aan te treffen een toelichtende nota bij de genoemde Overeenkomst.

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft, zal deze Overeenkomst alleen voor Nederland gelden.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
J. LUNS.

Toelichtende Nota

Algemeen

Het op 29 augustus 1947 te 's-Gravenhage gesloten en op 1 oktober 1949 in werking getreden Verdrag tussen Nederland en België betreffende de toepassing der wederzijdse wetgeving op het punt der sociale verzekering (*Stb.* I 220; zie ook *Stb.* J 435 en *Trb.* 1951, 13) heeft onder meer betrekking op de ouderdomsverzekering en derhalve van 1 januari 1957 af ook op de algemene ouderdomsverzekering. Verschillende verdragsbepalingen kunnen evenwel niet zonder meer op de algemene ouderdomsverzekering worden toegepast, terwijl het verdrag bovendien slechts is afgestemd op de sociale voorzieningen voor loonarbeiders en niet op een volksverzekering. Voorts zijn in België inmiddels twee belangrijke wetten op het gebied van de ouderdomsverzekering tot stand gekomen, te weten de wet van 21 mei 1955 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor arbeiders, welke in werking is getreden met ingang van 1 januari 1955, en de wet van 30 juni 1956 betreffende het ouderdomspensioen der zelfstandigen, welke in werking is getreden met ingang van 1 januari 1956. In verband hiermede is een wijziging van het bestaande Nederlands-Belgische Verdrag noodzakelijk.

Deze wijziging is neergelegd in een overeenkomst en een aanvullend protocol.

De strekking van de wijziging kan in het kort in de volgende punten worden samengevat:

1. een uitbreiding van de kring van verzekerden ingevolge de Algemene Ouderdomswet (*Stb.* 1956, 281), welke hierin bestaat, dat onder bepaalde voorwaarden verzekerd zijn:

a. de in België wonende arbeiders, die een uitkering ingevolge de Nederlandse sociale verzekeringswetten ontvangen (artikel 6, lid 1);

b. de in België wonende echtgenote van een verzekerde ingevolge de Algemene Ouderdomswet (artikel 6, lid 2);

¹⁾ Nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden.

Aan
de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

2. de *uitbetaling* in Nederland van in België verworven voordelen (artikel 7, lid 1) en de uitbetaling van in Nederland verworven voordelen — o.a. het overgangspensioen — in België (artikel 7, lid 2);

3. het toekennen van het *volledig overgangspensioen* bedoeld in de Algemene Ouderdomswet, aan personen van Belgische nationaliteit, die in Nederland wonen, en aan personen van Nederlandse of Belgische nationaliteit, die in België wonen, mits de betrokkenen aan bepaalde voorwaarden voldoen (artikel 8, lid 1 en lid 2, onder A);

4. het toekennen van het *volledig overgangspensioen*, bedoeld in de verschillende Belgische regelingen, aan Nederlanders, mits de betrokkenen aan bepaalde voorwaarden voldoen (artikel 8, lid 2, onder B);

5. het toekennen van een *pro-rata gedeelte* van het Nederlands overgangspensioen aan de onder 3 genoemde personen, die niet in aanmerking komen voor het volledig overgangspensioen (artikel 8, derde lid, onder A);

6. het toekennen van een *pro-rata gedeelte* van de verschillende Belgische overgangspensioenen aan de onder 4 genoemde personen, die niet in aanmerking komen voor het volledig overgangspensioen (artikel 8, derde lid, onder B);

7. de *aanwijzing van de wetgeving*, welke op zelfstandigen dient te worden toegepast (zie artikel II).

Artikel I

Op grond van artikel 1, onder *e* en *f*, van het Koninklijk besluit van 20 december 1956, *Stb.* 624, wordt als verzekerde in de zin van de Algemene Ouderdomswet aangemerkt degene, die buiten het Rijk woont en ziekengeld of een daarmee overeenkomende uitkering, onderscheidenlijk een uitkering krachtens de Ongevallenwet 1921 of de Land- en Tuinbouwongevalenwet 1922 geniet, mits die uitkering berekend is naar een verlies van arbeidsgeschiktheid van ten minste 50 pct. en de betrokkene geen arbeid verricht. De verzekering ingevolge de Algemene Ouderdomswet eindigt in die gevallen na afloop van één jaar.

Krachtens het *eerste lid van artikel 6* zal evenwel een in België wonende arbeider, die verzekerd is ingevolge de Algemene Ouderdomswet — te denken valt hier aan de grensarbeider —, verzekerd blijven gedurende het gehele tijdvak — ook dus na het verstrijken van één jaar — van ongeschiktheid tot werken, waarover een uitkering van Nederlandse zijde (ziekengeld, ongevalsuitkering, invaliditeitsrente) wordt genoten, indien de ongeschiktheid ten minste 50 pct. bedraagt en indien die arbeider in België het werk niet heeft hervat.

Artikel 6, lid 2. De gehuwde, in België wonende arbeider, die in Nederland werkzaam is, is op grond van het bepaalde in artikel 6, eerste lid, onder *b*, van de Algemene Ouderdomswet ingevolge die wet verzekerd. Aangezien zijn in België wonende echtgenote evenwel niet verzekerd is ingevolge de Algemene Ouderdomswet, zou deze (grens)arbeider, gezien het in artikel 10 van die wet neergelegde systeem van pensioenberekening, zonder nadere voorziening, tijdens zijn werkzaamheden in Nederland nimmer meer dan de helft van het gehuwdenpensioen kunnen opbouwen.

Ten einde de in België wonende arbeider, die in Nederland werkzaam is en verzekerd is ingevolge de Algemene Ouderdomswet, in de gelegenheid te stellen het gehuwdenpensioen op te bouwen, is in het tweede lid van artikel 6 bepaald, dat zijn in België wonende echtgenote eveneens verzekerd is ingevolge die wet, behoudens over tijdvakken, gedurende welke zij zelf reeds in België verplicht verzekerd is ingevolge een Belgische ouderdomsregeling of krachtens een zodanige regeling een pensioen geniet.

Het *eerste lid van artikel 7* is in beginsel gelijk aan het eerste lid van het vroegere artikel 7 met dit verschil, dat volgens het

nieuwe eerste lid de voordelen, ingevolge de Belgische wetten verworven, ook zullen worden uitbetaald aan de Belgische onderdanen, die in Nederland verblijven, hetgeen tot nog toe niet het geval was.

Van de algemene regel, dat de Belgische uitkeringen worden uitbetaald aan de in Nederland verblijvende Nederlandse en Belgische onderdanen, zijn uitgezonderd de aanpassingsvergoeding — bestaande in een afkooptom van tweemaal het jaarbedrag van het weduwenpensioen —, welke op grond van artikel 15 van de Belgische wet van 21 mei 1955 wordt verleend aan de weduwe, die hertrouwt, en de aanvullende voordelen voor grensarbeiders.

Voor in België wonende en in Nederland werkzame arbeiders, die dus in Nederland en niet in België verzekerd zijn, worden voor de toepassing van de interne Belgische wetgeving de jaren waarover zij als grensarbeiders werkzaam waren, medegedeld voor het recht op Belgisch overgangspensioen. Het is alleszins redelijk, dat de aldus verkregen voordelen niet worden uitbetaald, wanneer de pensioengerechtigde zich in Nederland vestigt.

Het *tweede lid van artikel 7* is gelijk aan het tweede lid van het vroegere artikel 7. Op grond van deze bepaling zal aan de Nederlandse en Belgische onderdanen, die in België verblijven, ook het overgangspensioen, bedoeld in de Algemene Ouderdomswet, uitbetaald kunnen worden. Dit wil dus zeggen, dat voor de toepassing van de artikelen 44 en 47 van de Algemene Ouderdomswet het wonen in België wordt gelijkgesteld met het wonen in Nederland.

Het *derde lid van artikel 7* is gelijk aan het derde lid van het vroegere artikel 9.

Op grond van het vroegere artikel 8 van het Verdrag juncto artikel 3 van het Akkoord van 21 april 1951 (*Trb.* 1951, 64) werden de vaste rente ex artikel 373 van de Invaliditeitswet en de in artikel 4 van de Wet tot aanvulling van renten krachtens de Invaliditeitswet bedoelde gezinstoeslag voor de weduwe berekend in verhouding tot de duur van de in Nederland vervulde verzekeringstijdvakken. Aangezien de praktische betekenis van deze bepaling gering was, werd zij vervangen door een nieuw artikel 8, dat geheel gewijid is aan het recht op overgangspensioen, bedoeld in de nieuwe Nederlandse en Belgische wetgeving. Het vervallen van het oude artikel 8 houdt in, dat de rente ex artikel 373 der Invaliditeitswet en de gezinstoeslag voor de weduwe niet meer pro rata berekend zullen worden, maar in voorkomend geval onverkort zullen worden uitbetaald.

Op grond van het *eerste lid van artikel 8* zullen in Nederland of in België wonende personen van Belgische nationaliteit en in België wonende personen van Nederlandse nationaliteit in aanmerking komen voor het overgangspensioen, bedoeld in de artikelen 43 en 46 van de Algemene Ouderdomswet, mits zij van hun 59ste tot hun 65ste jaar onafgebroken in Nederland hebben gewoond.

Op grond van het *tweede lid, onder A, van artikel 8* zullen bovendien in Nederland of in België wonende *loonarbeiders* van Nederlandse en Belgische nationaliteit in aanmerking komen voor het overgangspensioen, bedoeld in de artikelen 43 en 46 van de Algemene Ouderdomswet, mits zij in het tijdvak van hun 50ste tot hun 65ste jaar gedurende twaalf jaren in Nederland werkzaam zijn geweest. Deze bepaling is vooral voor grensarbeiders van belang. Voor hen, die geboren zijn op of na 1 januari 1895, geldt deze gelijkstelling eerst, indien zij in het gehele tijdvak van hun 50ste tot hun 65ste jaar in Nederland werkzaam zijn geweest, terwijl voor hen, geboren op of na 1 januari 1905, voor ieder jaar, gelegen na deze datum, telkens een jaar dient te worden toegevoegd aan het tijdvak van vijftien jaren, zodat b.v. ten aanzien van degenen, die in 1920 zijn geboren, de bedoelde gelijkstelling eerst geldt, wanneer zij, van hun 35ste jaar af in Nederland hebben gewerkt.

De genen, die de voorwaarden, genoemd in het eerste lid en in het tweede lid, onder A, van artikel 8, niet vervullen, kunnen op grond van het *derde lid, onder A, van dat artikel* voor ieder jaar loonarbeid of verblijf in Nederland aanspraak maken op

een bepaald gedeelte — minimaal 1/30 — van het overgangspensioen, mits zij van hun 59ste tot hun 65ste jaar afwisselend in Nederland en in België of uitsluitend in België hebben gewoond. De technische uitwerking van dit beginsel wordt neergelegd in het *Akkoord van 21 april 1951*, dat gewijzigd dient te worden.

Het tweede lid, onder B, en het derde lid, onder B, van artikel 8 bevatten voor de toepassing van de Belgische wetgeving een overeenkomstige regeling als voor de toepassing van de Nederlandse wetgeving is neergelegd in het tweede lid, onder A, onderscheidenlijk het derde lid, onder A, van genoemd artikel.

Het vroegere artikel 9 kon naast het nieuwe artikel 7 zonder meer vervallen.

In het eerste lid van het nieuwe artikel 9 wordt vastgelegd, dat, wanneer een betrokkene slechts de voorwaarden van één land vervult, hij van dat land een pensioen kan ontvangen en dat, wanneer hij op een later tijdstip ook de voorwaarden van het andere land vervult, dit tweede land hem dan ook een pensioen moet toekennen. In beide landen dienen dan de verzekeringstijdvakken te worden samengeteld. Een zodanige bepaling is reeds opgenomen in reeds eerder door Nederland gesloten bilaterale verdragen. Als voorbeeld moge worden gewezen op artikel 15 van het Nederlands-Frans Verdrag (*Stb.* 1951, 101).

Het bepaalde in het tweede lid houdt verband met de omstandigheid, dat de pensioengerechtigde leeftijd voor vrouwen en voor zeelieden in België is vastgesteld op 60 jaar. De jaren, waarover tussen het bereiken van de 60-jarige en de 65-jarige leeftijd een Belgisch ouderdomspensioen wordt genoten, dienen te worden medegeteld bij de beantwoording van de vraag, of in beginsel recht bestaat op een Nederlands pensioen of op een gedeelte daarvan. Bedoelde jaren worden evenwel niet medegeteld voor de vaststelling van het bedrag van het Nederlands pensioen.

In artikel 10 is een redactionele verbetering aangebracht, waardoor dit artikel wordt aangepast aan overeenkomstige bepalingen, voorkomende in andere door Nederland gesloten bilaterale verdragen. Als voorbeeld moge worden gewezen op artikel 17 van het Nederlands-Zuidslavisch Verdrag (*Trb.* 1956, 85).

Artikel II

Artikel 3 van het verdrag, dat aangeeft, welke wetgeving van toepassing is op loonarbeiders, diende te worden aangevuld met een nieuw lid, aangevende welke wetgeving op zelfstandigen moet worden toegepast. De redactie van dat lid is zodanig, dat op de zelfstandigen in het algemeen van toepassing zal zijn de wetgeving van het land van de woonplaats.

Artikel III

Dit artikel beval een overgangsbepaling, op grond waarvan aanvragen om uitkering met toepassing van de nieuwe verdragsbepalingen nog kunnen worden ingediend binnen één jaar na de inwerkingtreding van die bepalingen.

Artikel V

Op grond van dit artikel zullen de nieuwe verdragsbepalingen in werking treden met terugwerkende kracht tot 1 januari 1957, de datum van inwerkingtreding van de Algemene Ouderdomswet.

Protocol

In punt 1 wordt verklaard, dat de Belgische wet van 11 maart 1954, waarbij wijzigingen zijn aangebracht in de Belgische samengeordende wetten betreffende de verzekering tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en vroegtijdige dood, ook op Nederlandse onderdanen van toepassing is.

In punt 2 wordt, onder verwijzing naar het nieuwe artikel 6, eerste lid, van het verdrag, verklaard welke tijdvakken van werkonderbreking ingevolge de Belgische wetgeving voor het ingaan van rechten op pensioen worden gelijkgesteld met tijdvakken van werkelijke arbeid.

Punt 3 bevat een precisering van artikel 8, lid 2, onder B, a, van het verdrag.

Zoals reeds bij de toelichting op artikel 8 van het verdrag werd opgemerkt, heeft het vervallen van het oude artikel 8 onder meer tot gevolg, dat de rente ex artikel 373 der Invaliditeitswet niet meer pro rata berekend zal worden, maar onverkort uitbetaald zal worden. Blijkens punt 4 van het Protocol zal deze wijziging alleen gelden voor hen, die na 1 januari 1957 de leeftijd van 65 jaar bereiken, zodat het bedrag van de rente, toegekend aan hen, die vóór genoemde datum de 65-jarige leeftijd reeds hadden bereikt, geen wijziging zal ondergaan.

Op grond van punt 5 zullen de bedragen, welke op grond van artikel 8 van het verdrag met ingang van 1 januari 1957 toegekend zullen worden, kunnen worden verrekend met de uitkeringen ingevolge de Noodwet Ouderdomsvoorziening, welke van genoemde datum af krachtens artikel 63, leden 5 en 6, van de Algemene Ouderdomswet zijn verleend.

De Staatssecretaris van Sociale Zaken,
A. A. VAN RHIJN.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
J. LUNS.